

Jenny Rathbone AS
Cadeirydd y Pwyllgor
Cydraddoldeb a Chyfiawnder
Cymdeithasol

1 Rhagfyr 2022

Annwyl Jenny,

Diolch am eich llythyr dyddiedig 28 Hydref lle rydych yn gofyn am eglurhad ar bum mater, yn dilyn y drafodaeth am adroddiad y Pwyllgor Cydraddoldeb a Chyfiawnder Cymdeithasol ar y Rhaglen Tlodi Tanwydd a Chartrefi Clyd. Byddaf yn mynd i'r afael â phob mater yn ei dro.

Pryd bydd Llywodraeth Cymru mewn sefyllfa i rannu canlyniad ei hadolygiad o gynllun cymorth tanwydd y gaeaf?

Datblygwyd Cynllun Cymorth Tanwydd y Gaeaf (WFSS) 2021/22 yn dilyn cyllid canlyniadol o Gronfa Cymorth i Aelwydydd Llywodraeth y DU, a ategwyd gan gyllid Llywodraeth Cymru.

Rhagwelwyd y byddai'r cynllun yn daliad untro i fynd i'r afael â'r pwysau ariannol uniongyrchol, tymor byr, sy'n wynebu aelwydydd.

O ganlyniad, ni wnaed unrhyw drefniadau ffurfiol i werthuso'r cynllun. Fodd bynnag, roedd adolygiad o'r gwersi a ddysgwyd o'r cynllun cyntaf wedi llywio datblygiad Cynllun Cymorth Tanwydd dilynol Llywodraeth Cymru 2022/23.

Cariodd Llywodraeth Cymru £180m o gyllid ymlaen o 2021-22, y tu allan i drefniadau arferol Cronfa Wrth Gefn Cymru, i ymateb i'r argyfwng costau byw yn 2022-23. Roedd cyfanswm y pecyn, ar gyfer 2021-22 a 2022-23, yn werth mwy na £330m ac yn cynnwys £150m ar gyfer y Cynllun Cymorth Costau Byw yn ogystal â £90m ar gyfer Cynllun Cymorth Tanwydd arall yn 2022-23.

Y prif wersi oedd:

1. Roedd ein meini prawf cymhwysio blaenorol yn golygu nad oedd llawer o aelwydydd incwm isel yn gymwys i gael cymorth. Yn dilyn adborth gan ein rhanddeiliaid rydym

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Jane.Hutt@llyw.cymru
Correspondence.Jane.Hutt@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

wedi ymestyn y meini prawf cymhwysra i sicrhau bod y cymorth hanfodol hwn yn helpu mwy o aelwydydd agored i niwed.

Mae hyn yn cynnwys:

- Cymorth i garfan ehangach o aelwydydd ar fudd-daliadau;
 - Mesurau i gefnogi aelwydydd gyda chostau a delir i gwmnïau sy'n gweithredu a chynnal a chadw'r rhwydwaith ynni (*pass-through costs*);
 - Cymorth i aelwydydd sy'n defnyddio tanwydd oddi ar y grid.
2. Mae cyfnod y taliad ar gyfer cynllun 2022/23 wedi'i ymestyn er mwyn caniatáu cyfle ehangach i unigolion hawlio a mwy o amser i awdurdodau lleol nodi preswylwyr cymwys ac i brosesu taliadau.
 3. Yn dilyn adborth bod angen cyfathrebu'n well, drwy gydol mis Ionawr 2022, roeddem wedi gallu addasu ein hymgyrch 'Hawliwch yr hyn sy'n ddyledus i chi' i hyrwyddo ein cynllun cymorth tanwydd drwy hysbysebu ar y teledu, y radio a'r cyfryngau cymdeithasol a arweiniodd at fwy o bobl yn manteisio ar y cynllun. Mae'r llwybrau hybu hyn wedi cael eu hailadrodd a'u gwella fel rhan o'r gwaith o hyrwyddo cynllun 22/23 fel rhan o ymgyrch 'Yma i Helpu' Llywodraeth Cymru.
 4. Er mwyn symleiddio'r broses i dderbynwyr, rydym wedi gweithio gydag awdurdodau lleol i'w gwneud yn haws i bobl sy'n hysbys i awdurdodau lleol ac sy'n gymwys i gael y taliad i'w dderbyn heb orfod gwneud cais uniongyrchol.

Awgrymwyd yn eich ymateb y bydd iteriad nesaf y Rhaglen Cartrefi Clyd yn cael ei gyhoeddi'r hydref hwn. Allech chi nodi'r dyddiad cyhoeddi tebygol? A allwch chi ymrwmo i ysgrifennu atom i dynnu sylw at y ffyrdd yr aethpwyd i'r afael â phwyntiau penodol y Pwyllgor pan fyddant ar gael?

Rhoddodd fy Natganiad Llafar ar 7 Tachwedd wybodaeth bellach i aelodau am sut y byddwn yn mynd i'r afael â'r heriau a'r cyfleoedd sy'n deillio o ymateb i'r argyfwng hinsawdd ar draws pob cyfnod. Y bwriad yw parhau i ymrwmo i ddull ffabrig a gwaethaf yn gyntaf, a charbon isel, gan gyflwyno mesurau i wella effeithlonrwydd ynni aelwydydd incwm isel, lleiaf thermol effeithlon yng Nghymru.

Byddwn yn cyflawni hyn mewn dwy ran. Bydd Rhan 1 yn ein gweld yn caffael gwasanaeth newydd a arweinir gan alw, byddwn yn sicrhau parhad i gynorthwyo'r rhai lleiaf abl i dalu i ymateb i'r argyfwng costau byw. Bydd hyn hefyd yn sicrhau trosglwyddiad teg a fforddiadwy i gartrefi carbon isel.

Disgwylir caffael gwasanaeth o'r fath y flwyddyn nesaf ynghyd ag ymgysylltu cynnar â'r gadwyn gyflenwi a chyfranwyr posib eraill er mwyn sicrhau ymateb cryf ac amserol. Yr uchelgais yw gweithredu'r gwasanaeth er mwyn helpu aelwydydd y gaeaf nesaf. Bydd y gwasanaeth newydd yn ystyried gwersi a ddysgwyd o ganfyddiadau Pwyllgor y Senedd ar Adolygiad Cydraddoldeb a Chyfiawnder Cymdeithasol 2022 ynghyd ag adolygiadau tebygol eraill. Bydd Adroddiad Adolygu ac Argymhellion, sy'n crynhoi'r lluo o adolygiadau o'r Rhaglen Cartrefi Clyd, yn cael ei gyhoeddi yn y flwyddyn newydd ochr yn ochr ag ymateb Llywodraeth Cymru i'r ymgynghoriad cyhoeddus ar Raglen Cartrefi Clyd y dyfodol.

Yn ystod Rhan 2, byddwn yn datblygu dull datgarboneiddio drwy stociau tai cyfan, gan ddarparu dull hirdymor o ran effeithlonrwydd ynni, tldi tanwydd a datgarboneiddio tai.

Bydd yn helpu i ddiwallu anghenion y cyllidebau carbon presennol ac yn y dyfodol, gan hefyd integreiddio ag amcanion tai ehangach. Mae disgwyl i'r rhaglen newydd gefnogi'r

sectorau cymdeithasol, perchen-feddiannaeth a rhentu preifat. Mae disgwyl iddi fod o fewn cyrraedd pawb, gan gynnwys y rhai yn y categori 'gallu talu', ond mae'n cynnwys pwyslais ar ariannu'r cartrefi gwaethaf yn gyntaf, gan gynnwys rhai mewn tlodi tanwydd. Bydd y dull gweithredu yn cael ei ddatblygu drwy'r gwersi a ddysgwyd o'r Rhaglen Cartrefi Clyd a'r Rhaglen Ôl-osod er mwyn Optimeiddio, a bydd yn cyd-fynd â dulliau eraill Llywodraeth Cymru megis Safon Ansawdd Tai Cymru a Chynllunio Ynni Ardal Leol.

Gall gwaith ddechrau ar unwaith drwy ddatblygu'r mecanweithiau presennol i greu dull integredig o drosglwyddo i'r rhaglen newydd, sy'n cyd-fynd â setliad y gyllideb nesaf.

Byddwn yn ysgrifennu i gadarnhau'r ffordd yr aethpwyd i'r afael â phwyntiau penodol y Pwyllgor pan fyddant ar gael.

Argymhelliad 18, a ydych chi'n gallu cadarnhau dyddiad cyhoeddi'r Cynllun Gweithredu Sgiliau Sero Net?

Mae disgwyl i'r Cynllun Gweithredu Sgiliau Sero Net gael ei gyhoeddi yn gynnar yn y flwyddyn newydd.

Argymhelliad 22, a wnewch chi ein diweddaru ni ar gynigion Llywodraeth y DU i gynyddu'r Safonau Effeithlonrwydd Ynni Gofynnol i Dystysgrif Perfformiad Ynni C ar gyfer pob eiddo rhent erbyn 2028? Os na fydd Llywodraeth y DU yn gweithredu, a fyddwch chi'n ymrwmo i weithredu safonau effeithlonrwydd ynni gofynnol uwch yng Nghymru yn unig?

Bu Llywodraeth y DU yn ymgynghori ar gynigion i gynyddu'r Safonau Effeithlonrwydd Ynni Gofynnol i Dystysgrif Perfformiad Ynni C ar gyfer pob eiddo rhent erbyn 2028 ddwy flynedd yn ôl, ac rydym yn dal i aros am ymateb. Cyn gynted ag y bydd Llywodraeth y DU wedi gwneud cyhoeddiad, byddwn yn rhoi diweddariad i'r pwyllgor. Mae'n bwysig cofio nad yw ynni wedi'i ddatganoli ac felly mae gosod Safonau o'r fath yn fater i Lywodraeth y DU.

Argymhelliad 21, a all Llywodraeth Cymru esbonio pa gamau sy'n cael eu cymryd i sicrhau yr eir i'r afael â'r heriau penodol a wynebier gan cymunedau gwledig yn ystod cam nesaf y rhaglen Cartrefi Clyd?

Mae'r rhaglen bresennol yn mynd i'r afael â'r heriau sy'n wynebu'r rhai sy'n byw yng nghefn gwlad Cymru a byddwn yn parhau i fynd i'r afael â'r materion y mae deiliaid tai yn eu hwynebu mewn ardaloedd gwledig o fewn y rhaglen newydd.

Yn gywir,

Jane Hutt AS/MS

Y Gweinidog Cyfiawnder Cymdeithasol
Minister for Social Justice